

> Retouradres Postbus 18601 2502 EP Den Haag

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
t.a.v. de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum	Pagina	Kenmerk
17 juli 2024	1 van 4	2024-0000437041

Betreft
Eindbrief bemiddeling journalist – ministerie van LVVN

Geachte mevrouw Wiersma,

Op 21 november 2022 heeft een journalist van SPIT bij het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (hierna: het Adviescollege) een klacht ingediend. Aanleiding voor de klacht was de wijze waarop het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (hierna: het ministerie) – voorheen het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit – zijn verzoek om informatie over pelagische visserij behandelde. Het Adviescollege is daarmee verzocht te bemiddelen tussen de journalist en uw ministerie.

De bemiddeling heeft een lange tijd in beslag genomen. Dit komt mede omdat het Adviescollege de voortgang van de besluitvorming en de nakoming van afspraken is blijven monitoren. Na een zeer lange behandeltermijn – van drie en een half jaar – is het informatieverzoek van de journalist afgehandeld en is tevens op een daaruit voortvloeiend bezwaar beslist. Het Adviescollege bevestigt bij deze de beëindiging van de bemiddeling en zal niet overgaan tot het uitbrengen van een advies. Wij zenden een afschrift aan de journalist en publiceren deze brief op de website van het Adviescollege.

Verloop Woo-verzoek

Op 8 oktober 2020 heeft de journalist met een beroep op de (destijds geldende) Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) een verzoek ingediend om openbaarmaking van informatie over de pelagische visserij. Doordat de beslistermijn ruim werd overschreden, heeft de journalist tot drie keer toe een beroep niet tijdig beslissen ingediend bij de rechtbank. Daarbij heeft de rechter nieuwe beslistermijnen met dwangsommen opgelegd, waarbij de laatste beslistermijn om volledig op het verzoek te beslissen afliep op 30 december 2022.

Aanleiding voor de klacht

Aangezien de journalist er geen vertrouwen in had dat het ministerie binnen de opgelegde termijn een volledig besluit zou nemen, diende de journalist op 21 november 2022 een klacht en bemiddelingsverzoek in bij het Adviescollege. Hoewel het Wob-verzoek ruim twee jaar daarvoor was ingediend, had het ministerie slechts een klein deel van de documenten beoordeeld en verstrekt. Het overgrote deel van de 700 documenten die onder het verzoek vielen, waren nog niet beoordeeld en dus ook niet openbaar gemaakt.

Resultaat bemiddeling

Het verzoek van de journalist is tijdens de bemiddelingsfase in januari 2024 afgehandeld, ruim drie jaar nadat het was ingediend. Daarbij hebben derde belanghebbenden vier maanden de tijd gekregen om een zienswijze te geven. De afhandeling van een bezwaarschrift ten aanzien van het laatste deelbesluit heeft vervolgens nog vier en een halve maand in beslag genomen (zie de bijlage voor een beknopte beschrijving van het verloop van de bemiddeling). Daardoor kan helaas niet gesproken worden van versnelling.

Hoewel de gesprekken inzicht gaven in de achterliggende oorzaken van de trage afhandeling, werd ook duidelijk dat journalistieke onderzoeksprojecten daardoor niet van de grond komen en de journalistieke controle op het openbaar bestuur in het geding komt. Dit is ernstig. De journalistiek heeft een belangrijke functie in onze democratische rechtsstaat. Als publieke waakhond controleert hij de macht en zorgt ervoor, met informatie gebaseerd op accurate en objectieve feiten, dat machthebbers over hun handelen rekenschap afleggen aan het publiek. Ook dragen media bij aan democratische participatie: door het creëren van of fungeren als forum voor publiek debat, waar informatie te vinden is over het reilen en zeilen van de democratie zodat mensen in staat zijn om goed geïnformeerd te kunnen meedoen en meepraten. Om die rol goed te kunnen vervullen, is het belangrijk dat journalisten het publiek tijdig kunnen informeren en daarvoor toegang hebben tot overheidsinformatie: *openbaar*, *tenzij* in de woorden van Wet open overheid.

Tot slot

Het Adviescollege spreekt zijn waardering uit dat zowel de journalist als het ministerie zich tijdens de bemiddeling open hebben opgesteld. Desalniettemin ontbrak het bij het ministerie aan regie en prioriteit bij de afhandeling van het verzoek, ondanks dat de betrokken medewerkers van het ministerie van goede wil waren. Bestuurlijke wil is nodig om een informatieverzoek zowel zorgvuldig als tijdig af te handelen. Het ministerie heeft kenbaar gemaakt de Woo-afdeling uit te breiden en de beleidsafdelingen beter te ondersteunen bij de behandeling van Woo-verzoeken. Het Adviescollege komt graag volgend jaar nog een keer bij u terug om te zien hoe het staat met deze voornemens.

Het Adviescollege drukt het ministerie op het hart om de behandeling van Woo-verzoeken zoveel mogelijk te centraliseren – zoals ook andere departementen doen – en Woo-behandelaars mandaat te geven om te oordelen over de openbaarheid van informatie. Beleidsafdelingen die verantwoordelijk zijn voor de informatie kunnen bij die beoordeling indien nodig geraadpleegd worden. Stel daarnaast duidelijke termijnen voor derde belanghebbenden om een zienswijze uit te brengen. Een reactietermijn van twee weken is daarbij het uitgangspunt, zoals ook beschreven in de toelichting bij de Woo. Alleen wanneer het gaat om veel informatie, kan een langere en redelijke reactietermijn gegeven worden. Zorg voor het hele proces dat de voortgang van de

behandeling wordt gemonitord en waar nodig wordt bijgestuurd. En, niet te vergeten, blijf altijd in gesprek en houd de lijnen open: maak de verzoeker onderdeel van het proces, maak concrete afspraken als termijnen niet gehaald kunnen worden en hou de verzoeker op de hoogte van de voortgang. Het Adviescollege rekent erop dat het ministerie hier werk van maakt.

Met vriendelijke groet,

namens het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding,

Lydia Bremmer,
secretaris-directeur

BIJLAGE: beknopte beschrijving verloop bemiddeling

Na intakegesprekken met de journalist en met betrokken medewerkers van het ministerie vond op 31 januari 2023 een gezamenlijk gesprek plaats. De door de rechter opgelegde beslistermijn was inmiddels verstreken. Hoewel het gesprek inzicht gaf in de moeizame behandeling van het Wob-verzoek, leverde dit geen concrete toezeggingen op over het afronden van de besluitvorming.

Ook in de maanden erna lukte het niet om een concrete datum te geven voor het afhandelen van het verzoek. Daarop heeft op 5 juni 2023 een vervolgesprek plaatsgevonden, waarbij ook directeuren van het ministerie aanschoven. Ook tijdens dit gesprek is stilgestaan bij de lange behandeltermijn van het verzoek en het ontbreken van regie om het verzoek af te handelen. Er is toegezegd dat het ministerie, na intern overleg, voor 1 augustus 2023 meer duidelijkheid zou geven.

Vervolgens is op 15 september 2023 het verzoek afgehandeld met een besluit op het resterende deel van het verzoek. Daarbij zijn 605 documenten geïnventariseerd en beoordeeld op openbaarheid. Hierbij is een deel van de documenten niet of deels niet openbaar gemaakt. Ook zijn twintig documenten wel geïnventariseerd, maar buiten de reikwijdte van het verzoek geplaatst. Daarop heeft de journalist verzocht om die alsnog te beoordelen en in een (laatste) deelbesluit openbaar te maken.

Dit laatste deelbesluit is vervolgens op 17 januari 2024 genomen. Tegen dit deelbesluit is door de journalist bezwaar gemaakt. De journalist is van mening dat hem ten onrechte informatie geweigerd is, omdat deze informatie bedrijfsgegevens bevatten die vertrouwelijk met de overheid zijn gedeeld. De journalist heeft tijdens de bemiddeling zijn ongenoegen geuit over het feit dat de afhandeling van dit laatste deelbesluit zeer lang op zich heeft laten wachten.

Daarop is afgesproken dat het ministerie het verloop van de behandeling van het laatste deelbesluit op papier zou zetten, zodat inzicht gegeven wordt welke stappen het ministerie daarin heeft genomen en waarom dit zoveel tijd heeft gekost. Dit overzicht is op 4 juni 2024 gedeeld met de journalist. Ook is de beslissing op het bezwaar genomen. De journalist heeft er vervolgens mee ingestemd om de bemiddeling te beëindigen.